

SYNEN PÅ FÖRETAGANDE FÖRENDAR

Vilka förutsättningar finns det att bilda en borgerlig regering 1998? SvT har fört ett samtal med Per Unckel (m), Lars Leijonborg (fp) och Göran Hägglund (kd). Per Unckel är ordförande i moderaternas programkommitté, Lars Leijonborg och Göran Hägglund är gruppledare för sina respektive partier i riksdagen.

Svensk Tidskrift: – Ni tycks alla vara överens om att målsättningen bör vara att bilda en borgerlig regering efter valet 1998, om det finns ett folkligt mandat för detta. Vilka är de viktigaste uppgifterna för en sådan regering?

Lars Leijonborg: – Det viktigaste är att göra Sverige till en småföretagarnation. Bara så kan vi besegra massarbetslösheten. De resurser som en sådan politik ger tycker jag att vi skall använda till att återskapa en välfungerande välfärdssektor, med bra skolor och trygg vård.

Per Unckel: – Jag skulle vilja sammanfatta uppgiften som att optimistiskt ange en ny väg för Sverige att följa. Trots att det socialdemokratiska projektet krakelerar inför alla som vill se, saknas det alltså en genomarbetad ny utopi. En sådan måste en ny regering kunna erbjuda. Jag menar då ingen ny svensk modell, utan snarare ett förhållningssätt till den nya tidens frågor.

Göran Hägglund: – Till det viktiga

ste hör att öka det personliga ansvarstagandet och familjernas valfrihet. Självklart skall också alla upptänkliga åtgärder vidtas för att förbättra företagarklimatet. Som Lasse säger är detta det enda sättet att klara våra höga ambitioner inom vård och skola.

Både tryggt och dynamiskt

PU: – Det förhållningssätt jag talar om skall utgå från det personliga och det dynamiska, men det skall också inkludera en trygghet och en förutsägbarhet som gör att alla människor vill hänga med på resan.

LL: – Här ser jag ett problem med den förra borgerliga regeringen. Alla partier tror förstås att politiken blir bäst om just det egna partiet får större genomslag, men när jag säger att folkpartiet skall ha en starkare ställning i nästa regering än i den förra är det verkligen djupt känt. Kombinationen av starka moderater och Ny demokrati i riksdagen gjorde att Bildt-regeringen fick en olycklig

högerstämpel på sig. Kom ihåg att när det var borgerlig regering förra gången, lyckades vi faktiskt med konststycket att bli återvalda åtminstone en gång. Men då, 1979, kom statsministern från ett mittenparti.

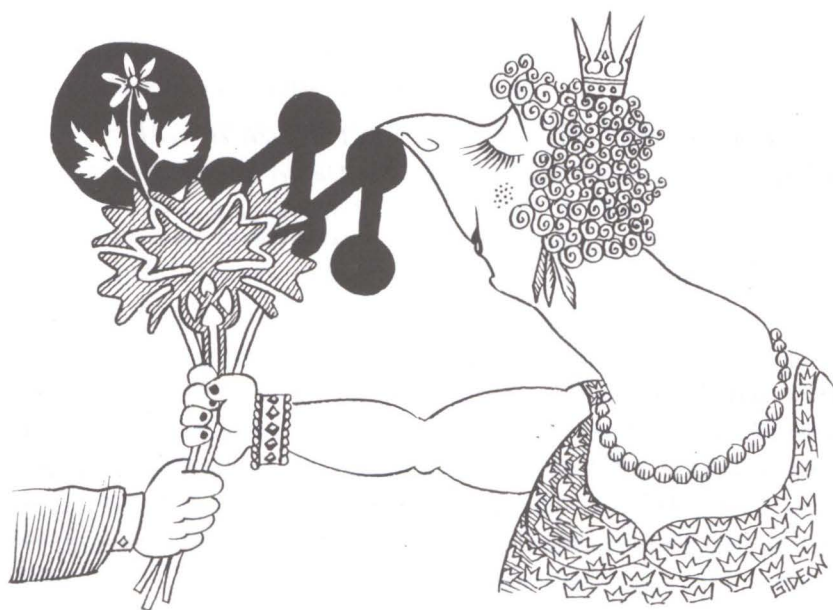
SvT: – Bortsett från hur maktfördelningen skall se ut inom regeringen verkar ni vara ganska eniga, eller?

LL: – Vad gäller företagarpolitiken, valfrihetsfrågorna och kravet på kvalitet i skolan tror jag att vi är ganska samstämmiga.

GH: – Inom centrala områden som näringspolitiken, arbetsmarknadspolitik och socialpolitiken tycker jag att det finns en betydande samsyn. Visst finns det skillnader också, men dessa är inte större än åsiktskillnaderna inom det socialdemokratiska partiet.

PU: – Samsynen vad gäller företagsamheten är sannolikt det viktigaste. Ur denna springer enigheten om i vart fall färdriktningen i många andra konkreta frågor.

SvT: – På vilket sätt har förut-

sättningarna för en borgerlig regering förändrats sedan förra gången?

GH: – De har självfallet försämrats genom de röd-gröna partiernas opinionsframgångar, samt centerns samarbete med socialdemokraterna. Samtidigt har de förbättrats genom att socialdemokraterna har tvingats visa vad de går för i en svår ekonomisk situation. Av allt att döma är de på väg att förlora sitt förtroende på alla de områden som traditionellt har betecknats som socialdemokraternas starka.

LL: – Spontant tänkte jag svara att verkligheten hunnit ikapp social-

demokraterna, så om vi vinner kommer vi att få en rimligare opposition. Men jag vet inte. Både deras och väljarnas minne tycks tyvärr vara ganska kort.

Större regeringsvana

PU: – Jag tycker att förutsättningarna har förändrats på flera sätt. Ett är att regerings- och samarbetsvanan är större än förra gången. Vi har lärt oss var våra kollegors djupaste övertygelser finns. En annan skillnad – som ni nämnde – är att verkligheten tränger sig på mer omedelbart nu än för bara några år

sedan. Kravet på förnyelse och modernisering av det svenska samhället har blivit tydligare.

SvT: – Bör centern få vara med?

PU: – Den naturliga basen för en borgerlig regering förefaller vara kristdemokraterna, folkpartiet och moderaterna. Ett modernt och optimistiskt centerparti skulle emellertid vara ett viktigt tillskott till en borgerlig regering. Vissa ytterlighetsståndpunkter som partiet antagit kan dock orsaka svårigheter som det gäller att reda ut på förhand.

GH: – Om väljarna vill och ambitionerna är likartade hos alla de fyra partierna så bör alla dessa partier ingå.

LL: – Det första målet inför 1998 bör vara att se till att socialdemokraterna och deras stödpartier hamnar i minoritet i riksdagen. Vi tycker att den senaste borgerliga regeringen fungerade väl och kan självfallet tänka oss att ingå i en liknande konstellation igen.

SvT: – Vad bör göras för att undvika att även nästa borgerliga regering spricker?

GH: – Förutsättningen för en regeringsbildning är att alla partier kan enas om några prioriterade politiska uppgifter. Alla parter måste självfallet känna att de är med som jämnbördiga.

PU: – Goda förberedelser är A och O. Det gäller på det personliga planet, men också i synen på hur verkligheten ser ut. Inte minst betydelsefullt är det att partierna skapar sig en gemensam uppfattning om hur globaliseringen av ekonomin och

snabbheten i samhällsomvandlingen påverkar det svenska samhället.

” Huvudintrycket från Bildtregeringen var att samarbetet fungerade ganska bra. Brofrågan, som föranledde Olof Johanssons avhopp, framstår som ett undantag. ”

LL: – Huvudintrycket från Bildtregeringen var att samarbetet fungerade ganska bra. Brofrågan, som föranledde Olof Johanssons avhopp, framstår som ett undantag. De samarbetsformer som användes 91-94 bör nog kunna användas igen. En skillnad tror jag möjligen är att alla är ännu mer medvetna om behovet av stabilitet. Gentemot marknaden och våra partners i EU är det mycket negativt om intrycket är att Sverige har en svag regering. Kostnaden – ekonomiskt, politiskt och anseendemässigt – blir mycket hög om inte regeringen håller ihop. Denna insikt fanns redan förra gången, men den har vuxit sig ännu starkare nu.

GH: – Att koalitionsregeringar klarar av regerandets påfrestningar bygger nog till ungefär lika stora delar på politisk samsyn och personkemi. Det är viktigt att behålla de personkontakter som byggdes under regeringsåren och gärna också finna naturliga fora för politiskt utvecklingsarbete.

SvT: – Behövs det ett nytt "Ny start för Sverige"?

LL: – Det är mycket möjligt, men vi har inte tyckt att det finns någon anledning att aktualisera det så här långt före valet.

GH: – Samma för vår del, men när vi närmar oss valet tror jag att det är bra om de partier som gör anspråk på regeringsmakten manifesterar gemensamma tag.

PU: – Ja, det vore en fördel att understryka partiernas målmedvetenhet. Ändå kan inte gemensamma utspel utgöra den mest centrala regeringsförberedelsen. Långt mycket viktigare är det att närstående partier utvecklar ett öppet förhållningsätt sinsemellan som både ger besked om den grundläggande samsynen och samtidigt medger en utvecklande konkurrens.

ORD

– Nu hade moderaterna gått för långt! Nu hade moderaterna förfallit till högerpolitik av värsta slag! utropade en intervjuad centerpartist på radion i våras, och jag tänkte: vad har de nu gjort? Jo, visade det sig, det värsta tänkbara det var att förorda skattesänkningar på 60 miljarder.

Jag tror varenda svensk femtio-åring kommer ihåg när deras pappa köpte en ny Amason på 60-talet (och hur han putsade grillen med tandborste). Det var på den tiden en normalinkomsttagare kunde kosta på sig en ny svensk bil. Lönerna var inte hisnande precis, men heller inte skatterna. Det var innan trygghetssystemen blev så stora att de blev otrygga. Folk var mentalt fria att arbeta sig upp. De funderade inte ens på att underordna sig bidragslogiken och behövde inte begränsa sig för att få någonting tillbaka.

Det är något fundamentalt fel i hela systemet när bidragsberoendet ska vara utgångspunkten för all politik. Fick vi bara tillbaka hälften av den individuella autonomi vi hade på 60-talet skulle vi klara oss på hälften så höga skatter. Om skattesänkningar nu är ett så fult ord får man väl omformulera det och säga: Det är dina pengar. Du har tjänat ihop dem. Du ska behålla det mesta för egen del.

Helena Rivière